

POSKA 70713

PEREKONNALOOLINE UURIMUS. 31.10.2007

Uurimuse ülesanne oli leida andmeid Jaan Poska isapoolsete esivanemate kohta kokku lepitud töömahu ulatuses.

Võttes aluseks Jaan Poska eluloolised andmed, Laiuse õigeusu koguduse meetrikaraamatu ja Tuhalaane mõisa 1858. a hingeloendi, kasutasime uurimiseks peamiselt Paistu koguduse personaalraamatuid (alates 1804) ja meetrikaraamatuid.

Edaspidi on võimalik uurimust jätkata aruandes toodud isikute esivanemate ja järeltulijate andmete täiendamisel (kui pole kirjas teisiti), samuti leida juurde nende eluloolisi andmeid. Paistu koguduse personaalraamatud algavad 1804 ja meetrikaraamatud 1710. Tuhalaane mõisa hingeloendid on säilinud aastast 1816.

NB! Aruande lahutamatu osa on koostamispõhimõtete tekst. Juhime tähelepanu põhimõtetest olulisematele:

- Kirjas ei pruugi olla kõik lapsed. Kui teada on kõik, siis oleme selle vastavalt märkinud.
- Hingekirjutuse süsteemi järgi antud koht (hingekirjas olemine mingis talus või mõisapiirkonnas, mingi valla liikmelisus) ei näita tihti tegelikku, vaid juriidilist elukohta ("sissekirjutust").
- Peaaegu alati saab andmeid täiendada, leida juurde täpsemaid sünni- ja surmakuupäevi, lapsi (kui ei ole kõik teada) jne. Kui neid ei ole tõenäoliselt võimalik leida, kuigi oleme püüdnud, siis oleme seda eraldi täpsustanud.
- Andmeid aastaist 1949-1992 on väga aeganõudev (kohati võimatu) leida, kui ei ole teada ligikaudseltki, millal ja kus sündmus toimus.

Jaanus (Janus), /Kääriku Jaanus/. -1758- [peremees] Kääriku [Jaanuse] talus. [-1769-, -1773-, -1775- peremees Kääriku Jaanuse talus]. 03.1775 ristiti ühe Kääriku Jaanuse sulase Hindriku poeg Jaas, kelle vaderite seas esinevad keegi Kääriku Jaas ja Kääriku Villemi naine Leenu (Jaas ja Villem võivad olla meie uuritava Jaanuse pojad). Tõenäoline on saada andmeid ka Kääriku Jaanuse isa kohta, kuid see nõuaks Paistu 18. sajandi meetrikaraamatute põhjalikumat läbi töötamist ning see ei mahtunud käesoleva uurimuse ajalmiidi sisse, kuna võib võtta sama palju aega, kui praeguse uurimuse jaoks kasutatud kogu aeg.

Lapsed:

- I) p. **Peeter** (+Peter, Peter), /Kääriku Peeter, Oriku Peeter/. *ca 1738. -1775- peremees Oriku Peetri talus. 04.1775 esineb Oriku Peetri sulane Hans vaderina Tuhalaane mp-st pärineva Oriku Haini poja Ritsu sünnissekandes. 08.1775 ristitakse Paistu koguduses Oriku Peetri sulase Hansu tütar Mari. 12.1778 ristitakse Paistu koguduses Oriku Peetri tüdruku Mari vallastütar Liisu, kelle vaderite seas esineb keegi Kääriku Villem (võib olla Peetri vend). -1778 peremees Oriku Peetri talus. +25.11.1778 Oriku talus. (+)28.11.1778 Paistu koguduses. Peetri poeg Märt (ja Jaas) on Paistu koguduse personaalraamatus ekslikult ka Villemi pojaks märgitud (ilmselt on mõeldud Märdi ja Jaasi ema Epu uut abikaasat Villemit, selles mõttes on küll tegu kasuisaga).

Peeter abiellus <1770 Epuga. Paistu koguduse meetrikaraamatust me vahemikust 1755-1767¹ Peetri ja Epu abielusissekannet Tuhalaane mõisa ja Kääriku talu järgi otsides ei leidnud (ainuke sellest perioodist Tuhalaane mp-a alt leitud paar Peeter ja Epp olid Liplapi Ado vend Peeter ja Kukese(?) Paavli õde Epp, kes abiellusid 1760). Abikaasa Epp (ooEp, Ep), /Oriku Epp, Oriku Peetri lesk Epp/. -1780- elas Oriku talus. +<1805.

Peetri ja Epu lapsed:

- A) p. Hans (*Hans). *18.12.1771 Kääriku talus. (*)24.12.1771 Paistu koguduses. V: kooliõpetaja Carl Heinrich Recan(?), Muksi Toosi sulane Hans ja Muksi Toosi tütar Reet.

- B) p. Märt (*Mert, Märt) Poska, /Oriku Märt/. *25.09.1769 Kääriku talus. (*)27.09.1769 Paistu koguduses. V: Nuutsaku Jakobi sulane Märt, Soome Andres ja [Märdi onu?] Kääriku Villemi naine Leenu. -1796- [peremees] Oriku [Märdi] talus. -1797- peremees Oriku Märdi talus. -1804- elas Oriku talus. [-1804-1815- elas Oriku talus]. -1811- hk: [peremehe vend Oriku Jaasi 48] talus. -1816- hk: peremehe vend Oriku Jaasi 48 talus. [-1816-1831- peremehe vend Oriku talus]. Võis elada ka mujal Tuhalaane mp-s. Ta oli vähemalt kaks korda abielus (vanim teadaolev laps Jaas).

Abiellus <1796 Epuga.

Abikaasa Epp (Ep). *ca 1769. +12(?).1803 Oriku talus. (+)12.1803 Paistu koguduses.

Lapsed:

- a) p. Jaas (*Jaas, +Jaas). *16.02.1796 Oriku [Märdi] talus. (*)17.02.1796 Paistu koguduses. V: [Jaasi onu?] Oriku Villemi poeg Jaas, Muksi Jaanus ja Oriku Andrese naine Mai. +06.03.1796 Oriku talus. (+)08.03.1796 Paistu koguduses.
- b) t. Mari (*Marri). *14.02.1797 Oriku Märdi talus. (*)15.02.1797 Paistu koguduses. V: Oriku Märdi sulase Volmri naine Leenu, Muksi Jaanuse venna Juhani naine Mari ja Muksi Henu poeg Hannus.
- C) p. **Jaas** (*Jaas, Jaas, Jakob) **Poska**, /Oriku Jaas/. *29.11.1773 Kääriku talus. (*)01.12.1773 Paistu koguduses. V: [Jaasi onu] Kääriku Jaanuse poeg Jaas, Tõbise

¹ Vahemiku, eriti selle lõpuaasta andmed ei pruugi täiesti säilinud olla (12.1767 ja 1768 abielujate andmed näikse Paistu koguduse 1755-1768 ja 1769-1779 meetrikaraamatust puuduvat)!

(Tebbine) Andres ja Partis Marguse tütar Kadri. Leidsime Paistu koguduse meetrikaraamatust vahemikust 10.1769-02.1778 vaid kahe Jaasi-nimelise poisi sündisisekande, millest vaid üks sobis (arvestasime ka võimalike variatsioonidega nimes Jaas/Jaan/Jaak). -1804- elas Oriku talus. [-1804-1815- elas Oriku talus]. -1805- [peremees] Oriku [Jaasi] talus. -1811- hk: [peremees Oriku Jaasi 48] talus. -1816- hk: peremees Oriku Jaasi 48 talus. [-1816-1831- peremees Oriku talus]. [-1833-1835 vabadik Oriku talus]. -1835 manuline Oriku talus. +06.01.1835 [Tuhalaane mp-s].

Abiellus [esimest korda] <1805 Eduga.

Abikaasa Edu (Eddo), Matsi (Matz) t. *ca 1779 (Paistu koguduse 1804-1811- personaalraamatu järgi, Tuhalaane mõisa 1816 hingeloendi järgi ca 1772). +<1834.

Lapsed (teada on kõik 1805 elus olnud ja hiljem sündinud lapsed):

- a) p. Peeter (Peter) Poska. *ca 1802. (*)Karksi koguduses(?). -1811- hk: [peremehe poeg Oriku Jaasi 48] talus. -1816- hk: peremehe poeg Oriku Jaasi 48 talus. [-1804-1815- elas Oriku talus]. [-1816-1831- peremehe poeg Oriku talus]. Leeritati 1821 [Paistu koguduses]. Tal oli pere.
- b) p. Kaarel (*Karl, Carl, Karl). *22.11.1804 Oriku talus. (*)25.11.1804 Paistu koguduses. V: [Oriku] Kaarel, [Oriku] Andres ja [Oriku] Epp. [1804-1815- elas Oriku talus]. -1811- hk: [peremehe poeg Oriku Jaasi 48] talus. -1816- hk: peremehe poeg Oriku Jaasi 48 talus. [-1816- peremehe poeg Oriku talus]. Suri lapse või noorukina.
- c) t. Ann (Ann, An). *30.06.1806 [Tuhalaane mp-s]. [1806-1815- elas Oriku talus]. -1816- hk: peremehe tütar Oriku Jaasi 48 talus. [-1816-1823- peremehe tütar Oriku talus, vallaline, lasteta]. Leeritati 1823 [Paistu koguduses]. Suri või lahkus/abiellus >1822.
- d) t. Maret (Maret, Marret) Poska. *13.04.1809 Oriku talus. [1809-1815- elas Oriku talus]. -1816- hk: peremehe tütar Oriku Jaasi 48 talus. [-1816-1831- peremehe tütar Oriku talus, vallaline, lasteta]. Võis sel perioodil elada ka mujal Tuhalaane mp-s. -1826- elas Oriku talus. Leeritati 1826 Paistu koguduses. [-1833-1835 elas Oriku talus, vallaline, lasteta]. 1835 asus elama Loodi mp-a. Elas hiljem Tõnikse (Tõnnikse?) talus.
- e) p. Vidrik (Friedrich, Fridrich). *23.12.1811 [Tuhalaane mp-s]. [1811-1815- elas Oriku talus]. -1811- hk: [peremehe poeg Oriku Jaasi 48] talus. -1816- hk: peremehe poeg Oriku Jaasi 48 talus. [-1816- peremehe poeg Oriku talus]. Suri lapse või noorukina.
- f) t. Mai (Ma?, May, Mai) Poska. *17.01(?)1813 [Tuhalaane mp-s]. [1813-1815- elas Oriku talus]. -1816- hk: peremehe tütar Oriku Jaasi 48 talus. [-1816-1831- peremehe tütar Oriku talus, vallaline, lasteta]. Leeritati 1830 [Paistu koguduses].
- g) p. Kusta (Gusta, Gustav) Poska. *01.07.1815 Oriku talus. -1816- hk: peremehe poeg Oriku Jaasi 48 talus. [-1816-1831- peremehe poeg Oriku talus]. Paistu koguduse personaalraamatu järgi oli kurt (*taub*). Leeritati 1832 [Paistu koguduses]. [-1833-1835 elas Oriku talus, vallaline]. +ca 1835.

Jaas abiellus uuesti <1834 Mariga.

Abikaasa Mari (Marry, Marri). *08.12.1805 Kedre talus. -1823- elas Muksi talus. Leeritati 1823 Paistu koguduses. [-1835-1846- elas Tuhalaane mp-s, lesk]. Pöördus ca 1846 koos poja Juhaniga õigeusku. -1858- hk: Nahksepa 53 talus, lesk.

Lapsed:

- a) p. **Juhan/Joann/Jaan** (*Johhan, Johhan, Johan, ИОАННЪ) **Poska**. *15.07.1835 hommikul Oriku talus. (*)21.07.1835 Paistu kirikus kohaliku pastori poolt. V: peremees Juhan Soots (Soo-ots), sulane Ristian Kuusik ja perenaine Ann Raks. Juhani sünnissekandes esineb Juhani ja tema isa perekonnanimena Poop. [1835-1846- elas Oriku talus või ka mujal Tuhalaane mp-s]. Paistu koguduse personaalraamatu järgi asus 1846 Riiga õppima (*in der Papen-Schule in Riga 46*). Samas too 1846. a märkus võib olla ka lugemisoskuse kohta, kuna nr 46 läheb sujuvalt üle järgmisse lahtrisse (lugemisoskus ja katekismuse tundmine), kus olevad tähed *z(?)g*. võivad tähendada kokku seda, et 1846. a (veel enne õigeusku minekut) andis luteri kirikuõpetaja tema lugemisoskusele hinnangu “küllalt hea”. Riia Vaimulike Seminari kasvandike raamatu andmeil õppis ta Riia Vaimulikus Koolis ja Seminaris 1847-1853. Pöördus ca 1846 koos emaga õigeusku. -1850- hk: Nahksepa [53] talus. Tuhalaane mõisa 1858 hingeloendi järgi oli selle hingeloendi koostamise ajaks Riia vaimuliku seminari kasvandik (*Zögling des Rigaschen geistlichen Seminariums*). -1866- köster Laiuse õigeusu koguduses (Laiuse Jumalaema Sünnimise kiriku köster). Oli hiljem ka kooliõpetaja. +13.07.1882.
Abiellus <1867 Annaga.
Abikaasa Anna (Анна), Andrei (patronüümina Андреева) t. -1866- õigeusku.
Lapsed:
- i) p. Mihail (Mihhail, Michael) Poska. *07.11.1860 Kuigatsi mp-s. Õppis Riia Vaimulikus Koolis ja Seminaris 1871-1881, hiljem ka Tartu ülikoolis ning oli kooliinspektor Pärnus ja Tallinnas.
 - ii) p. **Jaan/Joann/Ivan** (*ИОАННЪ, Jaan, Ivan) **Poska**. *12/24.01.1866 Laiuse alevikus. (*)27.01.1866 Laiuse õigeusu koguduses preestri Joann Tsvetkovi ja köstri Vassili Vasiljevi(?) poolt. V: Riia vaimuliku seminari õpilane Nikolai Polotajev ja Laiuse õigeusu koguduse preestri Joann Tsvetkovi naine Glafira Ivanova (mõlemad õigeusku). +07.03.1920 Tallinnas.
 - iii) p. Nikolai (Nikolai) Poska. *1868 Laiuse vallas. Õppis Riia Vaimulikus Koolis ja Seminaris 1879-1889, lõpetas Moskva Vaimulikus Akadeemia 1894. Sai 1895 preestriks. +25.10.1916 Kuremäel.
 - iv) p. Paul (Paul) Poska. *22.01.1871 Laiuse vallas. Õppis Riia Vaimulikus Koolis ja Seminaris 1887-1893. Oli hiljem preester ja kooliõpetaja. +05.03.1931 Rakveres.
 - v) p. Gavriil (Gavriil) Poska. *12.04.1875 Laiuse vallas. Õppis 1894-1900 Tartu ülikoolis õigusteaduskonnas. Nähtavasti oli tema see Gabriel Poska, kes 14.08.1929 maeti Tallinna Hiiumäe kalmistule.
 - vi) p. Aleksander (Aleksander) Poska. *1881 Laiuse vallas. Õppis Riia Vaimulikus Seminaris 1897-1903 ja Peterburi Vaimulikus Akadeemias 1903-1907. Oli Venemaal vaimuliku seminari õpetaja.
- D) t. Ann (*Ann, +An). *08.02.1776 Oriku Peetri talus. (*)11.02.1776 Paistu koguduses. V: Oriku Hain, Oriku Hansu naine Ann ja Piiskopi Juhani naine Els. +09.02.1779 Oriku talus. (+)12.02.1779 Paistu koguduses.
- E) p. Peeter (+Peter). *11.1778 [Oriku talus]. +12.12.1778 Oriku talus. (+)16.12.1778 Paistu koguduses. Peetri sünnissekannet me Paistu koguduse meetrikaraamatust 12.1778 Tuhalaane mõisa alt ei leidnud.
Epp abiellus uuesti 22.09.1779 Paistu koguduses Villemiga.
Abikaasa Villem (ooWillem, Willem, +Willem), Jõksi (Joeksi) Jaani (Jaan) p, /Oriku Villem/. *ca 1743 (surmasissekande järgi)/1753 (personaalraamatu järgi). -1780- [peremees] Oriku [Villemi] talus. [-1804-1805 elas Oriku talus]. +01(?)1805 Oriku

talus. (+)01.1805 Paistu koguduses. Surmasissekandes märgitud Oriku Jaasi isaks (tegelikult kasuisa).

Lapsed:

- A) p. Hindrik (*Heinrich, Hinrich) Poska. *09.02.1780 Oriku [Villemi] talus. (*)10.02.1780 Paistu koguduses. V: Oriku Villemi poeg Hindrik (sic!), Jüri Matsi Ado poeg Hindrik ja Oriku Jaagu naine Maret. Paistu koguduse meetrikaraamatust me vahemikust 1773-1783 ühegi teise sobiva Hindriku sünnissekannet ei leidnud. [-1804- elas Oriku talus]. Võeti millalgi nekrutiks. Ta abiellus.
Villem abiellus uuesti <1805 Tiinaga (Tina?).
- II) p. Jaas (ooJaas). -1758- elas Kääriku [Jaanuse] talus. Abiellus 22.11.1758 Tamme (Tamme) Matsi (Mazzi) õe Kärdiva (Kært).
- III) p. Villem (ooWillem, Willem), [Kääriku Villem]. -1764- elas Kääriku [Jaanuse] talus. Abiellus 26.11.1766 Paistu koguduses Veneküla (Wenne Külla) Jaagu (Jaak) tütre Leenuga (Leno).

PEREKONNANIMED

Poska (Pooska, Poop, Porska, Пoocka)

KOHANIMED

Kedre (Keder, Kedre) talu – Tuhalaane mp-s

Kuigatsi mõis – Sangaste khk-s

Kääriku (Kæriko, Kährike, Kaeriko, Käriko, Kaeriko) talu – Tuhalaane mp-s

Laiuse kihelkond – Tartu mk-s

Laiuse õigeusu kogudus – Laiuse khk-s

Laiuse vald – Laiuse khk-s

Muksi (Muksi) talu – Tuhalaane mp-s

Nahksepa (Nachseppä, Nachseppa) talu – Tuhalaane mp-s

Oriku (Orrika, Orriko) talud – Tuhalaane mp-s

Paistu kihelkond – Viljandi mk-s

Paistu kogudus – luteri kogudus Paistu khk-s

Sangaste kihelkond – Tartu mk-s

Tuhalaane mõis – Paistu khk-s

KASUTATUD ALLIKAD

Eesti Ajalooarhiiv

Fond 1286 – EELK Paistu kogudus

Sünni-, abielu- ja surmameetrikad: 1755-1768 (2-4), 1769-1779 (2-5), 1778-1790 (2-6), 1796-1812 (2-8), 1835 (1-66)

Personaalraamatud: 1804-1811- (1-63), 1816-1831- (1-363), 1833-1852 (1-368)

Fond 1944 – EAÕK Laiuse kogudus

Sünni-, abielu- ja surmameetrikad: 1860-1870 (1-410)

Fond 1865 – Liivimaa revisjonilehtede kollektsioon

Tuhalaane mõisa hingeloendid: 1816 (3-196/5), 1858 (3-202/3)

Publikatsioonid, andmebaasid jm allikad

Anu Raudsepp. Riia Vaimulik Seminar 1846-1918. Tartu, 1998.

Tallinna kalmistud. <http://www.kalmistud.ee>. 31.10.2007.

Tartu Ülikooli üliõpilaskonna teatmik, 1889-1918 = Album Academicum Universitatis Tartuensis. Tartu, 1986-1988.

Uurimuse koostasid Martin Ellermaa ja Fred Puss.

Lugupidamisega

Fred Puss

Juhataja

Lisa: Aruande koostamispõhimõtted 40301.